

ІСТОРІЯ

УДК 94(477.83-25)"1947":329.733:316.7
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/99-2-1>

Олег ЗОЛОТУХІН,

orcid.org/0009-0005-9581-9784

аспірант кафедри історії України та правознавства
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(Дрогобич, Львівська область, Україна) zolotopukin6@gmail.com

Віта РОМАНОВА,

orcid.org/0009-0009-3990-1053

студентка V курсу факультету історії, педагогіки та психології
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(Дрогобич, Львівська область, Україна) vita.romanova@dspu.edu.ua

ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ НА ЖОВКІВЩИНІ У ДОКУМЕНТІ ОУН (1947 р.)

У статті здійснено публікацію та аналіз одного з документів, який присвячений історії повсякденного життя Жовківського району Львівської області у перші післявоєнні роки – звіту українського підпілля, складеного у червні 1947 р. **Методологічна основа дослідження** ґрунтується на принципах історизму, наукової об'єктивності та комплексному використанні джерелознавчих методів, зокрема зовнішньої та внутрішньої критики. **Наукова новизна** полягає у введенні цього документа до наукового обігу вперше в повному обсязі, а також у спробі проаналізувати його як різноаспектне джерело для реконструкції соціальних процесів, суспільних настроїв та функціонування радянської адміністративної і каральної системи на локальному рівні. **Висновки.** Аналізований звітний документ зберігається у матеріалах Галузевого державного архіву Служби безпеки України (фонд 13, справа 376, том 76, аркуші 236–248). Він написаний машинописом українською мовою з використанням окремих галицьких діалектизмів. Автором документу є підпільник на псевдо "Аскольд". Однак ідентифікувати (встановити ім'я та прізвище) поки не вдалося. Стиль викладу, логіка та характер спостережень дозволяють розглядати цей звіт як достовірне джерело внутрішнього аналізу ситуації в регіоні, укладене безпосереднім очевидцем. Зміст документа охоплює широкий спектр різноманітних питань повсякденного життя населення Жовківщини у 1947 р. Звіт є комплексним історичним джерелом, яке відображає функціонування радянської системи на локальному рівні та реакцію на неї українського підпілля у 1947 р. Автор приділяє увагу взаєминам місцевих мешканців із прибулим зі східних областей представниками радянської адміністрації та партійних органів, діяльності МДБ, МВС і міліції, соціально-економічному становищу селян, функціонуванню колгоспів і державних артілей, поведінці чиновників, рівню корупції та криміногенній ситуації тощо. Значна частина описів стосується роботи освітніх і медичних закладів, зокрема дискримінаційних практик щодо українських дітей та критичного стану лікарень і аптек. Документ також містить відомості про податкову політику, примусове залучення населення до державних позик, настрої міських і сільських мешканців, поширення спекуляції та моральної деградації частини чиновництва. Водночас у звіті зафіксовано реакцію людей на дії радянського апарату – зростання симпатій до українського підпілля та очікування від нього справедливості у протидії злочинності й насильству. Аналізований документ є важливим і репрезентативним джерелом для дослідження повсякденного життя населення Жовківського району у перші післявоєнні роки. Документ подається мовою оригіналу з дотриманням археографічних норм.

Ключові слова: Жовквa, ОУН, повсякденне життя, МДБ, МВС, підпілля, радянська адміністрація, 1947 рік.

Oleh ZOLOTUKHIN,

orcid.org/0009-0005-9581-9784

Postgraduate student at the Department of Ukraine's History and Law
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
(Drohobych, Lviv region, Ukraine) zolotopukin6@gmail.com

Vita ROMANOVA,

orcid.org/0009-0009-3990-1053

student 5th year at the Faculty of History, Pedagogy and Psychology
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
(Drohobych, Lviv region, Ukraine) vita.romanova@dspu.edu.ua

EVERYDAY LIFE IN THE ZHOVKVA DISTRICT IN AN OUN DOCUMENT (1947)

.....The article presents the publication and analysis of one of the documents devoted to the history of everyday life in the Zhovkva district in the first postwar years – namely, a report of the Ukrainian underground compiled in June 1947.

Державний архів Служби безпеки України. Ф. 13, С. 376, Т. 76, ар. 236–248

1947. *The methodological framework of the study is based on the principles of historicism, scholarly objectivity, and the comprehensive use of source criticism methods, in particular external and internal criticism. The scientific novelty lies in introducing this document into scholarly circulation for the first time in its entirety, as well as in an attempt to analyze it as a multifaceted source for reconstructing social processes, public sentiments, and the functioning of the Soviet administrative and repressive system at the local level.*

Conclusions. *The analyzed report document is preserved in the holdings of the Sectoral State Archive of the Security Service of Ukraine (fond 13, file 376, volume 76, folios 236–248). It is a typewritten text in Ukrainian, containing certain Galician dialectal features. The author of the document is an underground member using the pseudonym “Askold.” However, it has not yet been possible to identify him (establish his real name and surname). The style of presentation, logic, and character of the observations allow this report to be regarded as a reliable source of internal analysis of the situation in the region, compiled by a direct eyewitness.*

The content of the document covers a wide range of issues related to the everyday life of the population of the Zhovkva district in 1947. The report constitutes a comprehensive historical source reflecting the functioning of the Soviet system at the local level and the response of the Ukrainian underground to it in 1947. The author focuses on the relations between local residents and representatives of the Soviet administration and party bodies who arrived from eastern regions, as well as on the activities of the MGB, the Ministry of Internal Affairs, and the militia; the socio-economic condition of the peasantry; the functioning of collective farms and state artels; the behavior of officials; the level of corruption; and the criminogenic situation.

A significant portion of the descriptions concerns the operation of educational and medical institutions, including discriminatory practices against Ukrainian children and the critical condition of hospitals and pharmacies. The document also contains information on tax policy, the forced involvement of the population in state loans, the attitudes of urban and rural residents, the spread of speculation, and the moral degradation of part of the officialdom. At the same time, the report records the population’s reaction to the actions of the Soviet apparatus—namely, the growth of sympathy for the Ukrainian underground and expectations of justice from it in countering crime and violence.

The analyzed document is an important and representative source for studying the everyday life of the population of the Zhovkva district in the first postwar years. The document is presented in the original language in compliance with archaeological standards.

Key words: *Zhovkva, OUN, everyday life, MGB, Ministry of Internal Affairs, underground, Soviet administration, 1947.*

Постановка проблеми. Повоєнна дійсність Західної України 1940–1950-х років залишається складним і недостатньо дослідженим напрямом історичної науки. Радянські джерела відображають події виключно крізь призму ідеології, формуючи офіційну картину, далеку від реального життя та настроїв населення. Саме тому особливого значення набувають документи українського визвольного руху, які дозволяють дослідити щоденне життя різних соціальних груп суспільства крізь об’єктив безпосередніх учасників подій. Основна проблема полягає у відсутності локальних матеріалів, які висвітлюють конкретні райони та їхнє соціальне середовище. Жовківський район, як типова адміністративна одиниця радянської Галичини, досі не отримав належної уваги дослідників у контексті повсякденності та взаємин населення з владою. Публікація й аналіз підпільних звітів відкривають можливість реконструювати реальну картину життя, приховану або спотворену офіційними структурами.

Аналіз останніх досліджень. Аналіз новітніх досліджень засвідчує подальшу тематичну диференціацію та поглиблення студій із повсякдення і соціальних процесів у післявоєнному західноукраїнському просторі. Окремі аспекти життєдіяльності населення в умовах утвердження радянського режиму розкрито у працях В. Барана та С. Фіщука (Баран, Фіщук, 2023), де увагу зосеред-

жено на трансформаціях соціально-економічного середовища. Проблематику антирадянської активності молоді висвітлено у дослідженні В. Старжця (Старжець, 2023), тоді як питання депортацій і повсякденного життя переселенців у віддалених регіонах СРСР проаналізовано Л. Стрільчук (Стрільчук, 2023). Вагомий внесок у розширення джерельної бази здійснили археографічні публікації М. Галіва, О. Свійонтик, Н. Ільницької (Галів, Свійонтик, Ільницька, 2023), а також праці Р. Попп (Попп, 2023) й О. Медвідь (Медвідь, 2023), які сприяли введенню до наукового обігу нових документальних комплексів. Значною є й роль регіональних студій Т. Батюка, М. Галіва, М. Гранда, Н. Кантор, В. Ільницького, Н. Ільницької, О. Свійонтик, М. Ярушак, у працях яких висвітлюються соціально-економічні та суспільно-політичні процеси на Львівщині та Івано-Франківщині в післявоєнний період (Ільницький, Галів, 2015; Ільницький, 2017; Ільницький, 2019; Ільницький В., Ярушак, 2020; Ільницький, 2023; Ільницький, Кантор, Батюк, 2023; Ільницький, Кантор, Батюк, 2021; Ільницький, Кантор, 2021; Ільницький, Ільницька, Вовк, 2021; Ільницький, Кантор, 2021; Свійонтик, & Галів, 2021; Галів, Ільницька, Гранд, 2022). Узагальнюючий вимір проблеми представлено у фундаментальному дослідженні І. Патриляка (Патриляк, 2012), присвяченому еволюції українського націоналістичного підпілля

та повстанського руху впродовж 1939–1960 рр. У збірнику документів В. Сергійчука представлені різноманітні джерела про ключові напрями радянської влади в Україні, механізми встановлення тоталітарного контролю, специфіку репресій та протидію з боку українського підпілля. (Сергійчук, 2005).

Важливе значення мають і тематичні монографії із історії повсякденного життя на Західній Україні у перші повоєнні роки (Західні землі України у перші післявоєнні роки ..., 2022; Повсякденне життя населення ..., 2021; Проблеми гуманітарних наук..., 2022; Western Ukrainian lands ..., 2023). У сукупності ці праці демонструють зростання інтересу до мікроісторичних підходів і повсякденності, однак водночас підтверджують наявність лакуни, пов'язаної з недостатнім використанням локальних підпільних джерел, що відкриває перспективи для подальших досліджень.

Мета статті – аналіз і введення до наукового обігу підпільного звіту із Жовківського району за травень–червень 1947 р. як джерела для вивчення повсякденного життя, адміністративних структур, соціальних настроїв та методів радянської політики на локальному рівні. Завдання полягає у відтворенні реальної картини життя району, висвітленні взаємин між населенням і владою та виявленні аспектів, які радянська система замовчувала або подавала у викривленому вигляді.

Виклад основного матеріалу. Поданий документ (звіт за 17.05–20.06.1947 р. по Жовківському терену) є типовим зразком внутрішньої інформаційно-аналітичної документації українського підпілля.

Передусім варто наголосити на походженні документа. Він зберігається у Галузевому державному архіві Служби безпеки України (ф. 13, спр. 376, т. 76, арк. 236–248). Очевидно він потрапив до масиву матеріалів, вилучених радянськими спецслужбами у ході боротьби проти підпілля. Це типова доля документів Організації українських націоналістів та Української повстанської армії, які після захоплення використовувалися як доказова база та джерело оперативної інформації. Розуміємо, що документ пройшов етапи архівування радянськими спецорганами, що потенційно могло супроводжуватися втратами або змінами (однак у цьому випадку текст виглядає цілісним).

За типом джерела це внутрішній звіт (інформаційний рапорт), адресований вищим ланкам підпільної структури. Його автор – під псевдонімом «Аскольд» – очевидно, належав до районного або надрайонного проводу. На це вказує рівень деталізації та охоплення: документ систематизує інформацію про адміністрацію, силові структури, господарство, населення і бойові дії. Хронологічні

рамки (чітко зазначений період) та регулярність подібних звітів дозволяють говорити про установлену практику звітності в підпіллі (арк. 236).

Структура документа є чітко сегментованою, що характерно для службових текстів такого рівня. Виділено тематичні блоки: «Вороже середовище», «Адміністрація», «Господарка», «Культурне життя», «Шкільництво», «Санітарна ділянка», «Пропаганда», «Ворожі акції», «Наші акції», «Наше середовище» тощо. Така структура відображає комплексний підхід підпілля до аналізу ситуації: поєднання військової, соціально-економічної та ідеологічної інформації. Особливо показовим є поєднання опису силових структур (МДБ, МВС) з аналізом настроїв населення (арк. 237–240).

Мовні особливості документа є важливою складовою археографічної характеристики. Текст написаний українською мовою з характерними рисами підпільного правопису та регіональними особливостями (західноукраїнська лексика, форми «большевики», «райцентри», «східняки»). Орфографія нестандартизована, що відображає як умови створення (польові, конспіративні), так і відсутність суворої уніфікації правопису в підпіллі. Водночас термінологія є чітко ідеологізованою: використання слів «ворог», «большевики», «сексоти», «недолюдки» демонструє пропагандивний вимір тексту (арк. 236–237).

Інформаційна насиченість документа є надзвичайно високою. Особливу цінність становлять списки персонального складу радянських установ: партійних органів, МДБ, МВС, міліції, господарських структур. Наприклад, детально перелічено керівництво райпарткому, працівників держбанку, пошти, лікарні тощо (арк. 237–239). Такі списки є типовими для звітної документації підпілля і можуть бути співставлені з радянськими кадровими документами для перевірки достовірності.

Важливим аспектом є опис радянського адміністративного апарату. Документ підкреслює значну частку «східняків» (тобто кадрів, направлених зі східних регіонів СРСР), що відповідає відомій політиці кадрового заміщення в Західній Україні після приєднання її до СРСР. Автор фіксує як етнічний склад, так і партійність службовців, що свідчить про увагу підпілля до соціальної бази радянської влади (арк. 237).

Опис «ворожого середовища» є виразно ідеологічним. Комсомол подається як головний інструмент деморалізації населення, а кримінальні елементи – як агентура влади. Водночас у тексті простежується певна емпірична основа: згадки про шантаж, вербування, використання криміналі-

тету відповідають відомим практикам радянських спецслужб (арк. 236–237).

Розділ «Господарка» містить цінні дані про економічну ситуацію: функціонування колгоспів, систему трудовнів, податковий тиск, контингенти. Наприклад, зазначено оплату «два і пів кг зерна і два і пів крб.» за трудовень (арк. 239–240). Ці дані узгоджуються з загальною картиною післявоєнної кризи та політики хлібозаготівель у СРСР. Особливо показовим є опис примусового характеру колективізації та негативного ставлення селянства.

Надзвичайно інформативним є розділ про «ворожі акції», який фактично є хронікою каральних операцій. Документ фіксує облави, арешти, побиття, реквізиції майна, що здійснювалися підрозділами МДБ та іншими структурами (арк. 244–247). Характерною є висока деталізація: дати, населені пункти, кількість учасників, імена потерпілих. Це підвищує джерельну цінність тексту, хоча потребує критичної перевірки через можливу суб'єктивність.

Паралельно подано інформацію про «наші акції», тобто діяльність підпілля: диверсії, знищення інфраструктури, покарання «зрадників» (арк. 247–248). Тут особливо важливо враховувати апологетичний характер опису: дії підпілля подаються як справедливі та підтримувані населенням. Водночас згадки про страту за кримінальні злочини (наприклад, випадок Жовтовського) свідчать про прагнення підтримувати дисципліну (арк. 247).

Розділи про освіту, культуру та медицину дають змогу реконструювати повсякденне життя. Наприклад, зазначено кількість шкіл (31), учителів (136), частку кадрів зі східних областей (77) (арк. 242). Опис шкільництва містить важливі свідчення про ідеологічний тиск і дискримінаційні практики (недопуск до іспитів через «позику»). У сфері медицини підкреслюється катастрофічний стан забезпечення: нестача ліків, харчів, антисанітарія (арк. 242–243).

Соціально-психологічний аналіз населення є одним із ключових елементів документа. Автор наголошує на «ворожій» позиції населення до радянської влади та зростанні симпатій до підпілля (арк. 247). Водночас ці оцінки мають очевидний пропагандивний характер і можуть відображати бажане, а не реальне. Проте окремі деталі (наприклад, скарги на податки, дефіцит товарів) підтверджуються іншими джерелами.

Окремо варто відзначити етносоціальний вимір. Документ чітко розрізняє «місцевих», «східняків», «переселенців», «американців» (колишніх оstarбайтерів або військовополоне-

них). Така класифікація відображає складну соціальну структуру післявоєнного суспільства та напруження між різними групами (арк. 247–248).

З погляду достовірності, документ поєднує високоточні емпіричні дані (списки, цифри, факти подій) із суб'єктивними оцінками та ідеологічними інтерпретаціями. Тому його слід використовувати з урахуванням джерельної критики: зіставлення з іншими документами, врахування авторської позиції та функції тексту. Як внутрішній звіт, він меншою мірою орієнтований на зовнішню пропаганду, що підвищує рівень його достовірності порівняно з публіцистичними матеріалами.

Висновки. Аналізований звітний документ зберігається у матеріалах Галузевого державного архіву Служби безпеки України (фонд 13, справа 376, том 76, аркуші 236–248). Він написаний машинописом українською мовою з використанням окремих галицьких діалектизмів. Автором документу є підпільник на псевдо «Аскольд». Однак ідентифікувати (встановити ім'я та прізвище) поки не вдалося. Стель викладу, логіка та характер спостережень дозволяють розглядати цей звіт як достовірне джерело внутрішнього аналізу ситуації в регіоні, укладене безпосереднім очевидцем. Зміст документа охоплює широкий спектр різноманітних питань повсякденного життя населення Жовківщини у 1947 р. Звіт є комплексним історичним джерелом, яке відображає функціонування радянської системи на локальному рівні та реакцію на неї українського підпілля у 1947 р. Автор приділяє увагу взаєминам місцевих мешканців із прибулими зі східних областей представниками радянської адміністрації та партійних органів, діяльності МДБ, МВС і міліції, соціально-економічному становищу селян, функціонуванню колгоспів і державних артілей, поведінці чиновників, рівню корупції та криміногенній ситуації тощо. Значна частина описів стосується роботи освітніх і медичних закладів, зокрема дискримінаційних практик щодо українських дітей та критичного стану лікарень і аптек. Документ також містить відомості про податкову політику, примусове залучення населення до державних позик, настрої міських і сільських мешканців, поширення спекуляції та моральну деградацію частини чиновництва. Водночас у звіті зафіксовано реакцію людей на дії радянського апарату – зростання симпатій до українського підпілля та очікування від нього справедливості у протидії злочинності й насильству. Аналізований документ є важливим і репрезентативним джерелом для дослідження повсякденного життя населення Жовківського району у перші післявоєнні роки. Документ подається мовою оригіналу з дотриманням археографічних норм.

Документ 1

Район Жовква.

З В І Т

За час від 17.5. – до 20.6.1947 р.

В склад терену входить тридцять одне село і два райцентри а то: Жовква і Брюховичі.

Жовківський адміністраційний терен загальному охопленій, та з під львівських сіл біля сім сіл охоплені дуже слабо або взагалі ні. Та всеж таки час до часу хтось зайде і вці найбільш відсталі села. Багато доброго в цім напрямі може зробити наша пропагандивна література, яку треба би там кинути в більшій кількості. Райцентри теж годі охопити в цілості через те що є там багато напливового елементу головно москалів і там теж міститься органи большевицької поліції та військово.

ВОРОЖЕ СЕРЕДОВИЩЕ.

Дуже небезпечним середовищем являється комсомол а головно по селах давніше москвофільських і в райцентрах. Несвідомість національна дає пригожий ґрунт до його розвитку. Останньо в застрашаючій кількості поширюється злочинство на яке спочатку большевики дивляться ніби крізь пальці а коли вже кілька крадежей поповнив такий “тип” – арештують його та шантажем змушують до співпраці як сексота а то і втягають комсомол. А такі “типи” приносять їм неоцінені услуги в деморалізації населення та останніми часами таких “типів” здемасковано перед населенням в цілому терені а ватажків покарано найвищим виміром карою смерті через повішення, що дає дуже добрі наслідки. Бо по перше знищується найбільш злочинний елемент, а по друге зискується симпатії населення яке через тих злочинців було стало грабоване а безборонне не може реагувати бо, за плечами тих злочинців стоять большевики майстри злочину. На кожному кроці видно старання большевиків різними спробами здеморалізувати населення через своїх таки і наших недолудків.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

Райтпартком. В склад його входять:

Кірста – перший секретар партії – руский,

Чорний Іван – другий секретар. “ – українець,

Базікало – третій

Рибальченко – руска,

Черкашева І.П.

Роженко – українець.

Перший секретар партії Кірста зараз виїхав на курс на яким має здобути освіту, бо мало грамотний.

КОМСОМОЛ. Комсомольська організація в Жовкві начислює біля одної сотні членів з того 36-сть комсомольців, це шкільна молодь, переважно східняки, які раз в тижни, мають окремі

сходини. Решта комсомольців це теж переважно східняки а в меншості місцеві викидьки суспільства. Секретарі комсомолу: Гайдучек Іван, Щурик, Лособик і Возьна.

МГБ. Бударев А. – начальник – руский,

Ковальський Іван, заст. нач. “

Бурков Михайло слідчий –

Майлеєв Петро “ “

Ярпохін “ “

Шкабара секретар – руска,

Дрига Галина “ “

Івальченко

Попудренко Юрій – шофер – руский.

МВД. Сиркін Гавриїл – начальник – руский,

Дунаков Семен – заст.нач. –

Гордієв – нач. паспортох.

стола, руский,

Сенькевський Василій – секр. паспр. стола

Іщенко Дмитро – рев.інспк. МВД

Меньхавський Василій – секр. паспор. стола

Шевченко Валентина – секр. паспр. стола руска

Купченко Тамара – МВД

Шашлаков Трохим – госп.

Фурманчук Петро – нач. сторжів. в КПЗ – “

Молчанов Віктор – слідчий – руский

Кметь Мойсей – “ – “

Верекеса Федір – “ – “

Чернявський Ісарій енкаведист, руский,

Шлюшкін – слідчий – руский,

Зоречков – енкавдст –

Шостін Віктор

Тришкін Сергій

Кереев Михайло

Прокоронов Іван

Бахметьев

Стецик шофер

МІЛІЦІЯ.

Кузьмінчук Філіп – міліціонер – білорус, партійний,

Модревський Олексій, строж КПЗ

Левицький – українець

Слюзар – міліціонер – руский,

Козацький Антін “ – укр.

Порохнавец “ “

Путько Григорій “ “

Горлай Микола “ “

Галась Степан “ “

Мазур Василь “ “

Наумов Миколай “ “

Мілян Василь “ “

Галась Іван	“	“	ДЕРЖБАНК. Персональний склад:
Панчишин Михайло	“	“	Андрієв Іван, директор українець – партій-
Петришин Миколай	“	“	ний
Даць Михайло	“	“	Кауфер Геня, касієр жидівка – комсомовка
Ковальський	“	“	Беляєва Марія, главбух, руска
Коник Йєсиф	“	“	Вольська Ірина, пом главбух, укр.
Звір	“	“	Брухель Марія, бухгалтер, “
Куликовець	“	“	Гуцак Ольга, “
Козакевич	“	“	Гавронська Ольга, “
Пелюга Михайло	“	“	
Пителька Степан	- фірман	“	ДЕРЖСТРАХ. Персональний склад:
			Гнилицький Іван, секретар руский – партій-
ОББ. Загально	Числить 70 чол.	В райцентрі	ний
стале кватерує	15 чел.	а решта в терені.	Кантор Стефа, бухгалтер, укр.
			Лебедєв інспектор, руский, – канд. партії
			Новікова Лідія, ревізор – комсомолка
ЗЕМВІДДІЛ 4 персональний склад:			ДОРОГОВИЙ ВІДДІЛ. Персональний склад:
Ільченко, інж, завідуючий	– українець		Давидович зав. відділем. укр. – партійний
Фіртіч агроном			Мікула технік
Брухаль Гр. “	“		Сенютка щетовод
Грецак “	“		До того входить три сталі робітники.
Бухвеко – статистик	“		
Яценко – секретар	“		
Білецький – зоотехнік	“		
Наконечна “	– українка,		<u>Залізнична станція.</u> Персональний склад:
та двох людей на посилки.			Мартинюк начальник, українець,
			Левицький, вісушик
Райвиконком. Персональний склад:			Курнат, секретар,
Довганий Ілько – голова українець			Сироїшка, касир,
– партійний,			Омелян, другий касієр
Наконечний Василь, секр. комсомолець,			Фуртак, стрілочник
Мікула – завід.від			Пелех, “
Мілян – мобіль.від.	– канд. парт		Леськів, стрілочник
Муранов – інспектор	– руский		Бутлер “
Пеленська Лідія – машиністка	– укр.		Сулига “
Рудник – курієр			Волинець “
Гуцак – вартовий	– українець,		Сало Олекса дижурний
Мікула – шофер	“		Сірак “
Худа Іван – предсід.прлан.коміс. укр.партій-			Кривко “
ний			Марушка “
Бунін – завторг відділом	– руск.		Кушка Василь, телеграфіст
			Коцюшка, бригадир дер.
ЗАГОТСКОТ. Персональний склад:			Берберич, майстер.участ.
Галопац Василь – завідуючий	– українець		Гавронський Лев, слюсар
Кучугурний Олекса	“		Буртак коваль
Макогін Мирослава	українка,		Горбачевський склепар
Дума Ольга			До того доходить 10 робітників, які кожного
Довганик Григорій	укр.		дня працюють на станції.
Солтис Василь	“		
Слука Петро	“		ВОДОКАЧКА.
Гавронський Роман	“		Базелевич Іван, начальник, українець
Лесик Михайло	“		Скіп Петро, машиніст
Кулена Микола	“		Кохан Іван “
Гасюк Іван	“		Беднарський “
			Кохан Михайло, водолив, “

Талалай “ “
 Вітрович “ “
 Скіп Іван “ “

ЗАЛІЗНО ДОРОЖНЕ МВД:
 Марчухов, лейтенант, руский – партійний,
 Кореєв, – безпартійний,

Персональний склад Брюховецького району.
 РАЙПАРТКОМ

Луговий Григорій, секретар, українець, східняк
 Еркулій, друг. секретар,
 Андрушак, трет.

РАЙВИКОНКОМ.

Міщенко, інж. агроном, завідуючий – східняк –
 партійний,
 Денисов, гол. агроном,
 Празенко,

РАЙОНВІДДІЛ.

Єрмак, завідуючий
Мінзаг.
 Бабин, завідуючий, укр. – східняк,

Райздоров відділ.

Єрмікіула, завідуюча – руска,

РВО. Завідуючий, Маслівець, укр. – східняк,
 МВД. Харківський – капітан,
 Левочко,
 Харий,

МГБ.

Гринько – майор,
 Смирнов –
 Татарченко – лейти.
 Сергієв – “

ІСТРЕБІТЕЛЬНИЙ БАТАЛЬЙОН в Грибови-
 чах Великих:

Андрієць Ілько, гол. колгоспу, укр.
 Лісович Іван, бухг. “
 Четверок, дир. школи “
 Вороняк Мих. “
 Паріяк Йосиф, “
 Куліняк Іван, “
 Чорний Іван, “
 Серник Іван, “
 Кульцун Григорій, “
 Питалець Дмитро, “

ІСТРЕБІТЕЛЬНИЙ БАТАЛІЙОН в Волі Гаму-
 лецькій.

Командант – східняк

Прус Юрій, переселенець, комсомолец,
 Вовк Василь, “ “
 Дмитрук Микола, “ “
 Андрійчук Микола, “ “
 Ревій Володемир, місцевий, укр.
 Ронарович Петро, переселенець, укр.
 Гриценко Андрій, “ комсомолец,

СТАН ОХОРОНИ РАЙЦЕНТРА – ЖОВКВА.

МГБ міститься при вул. Колійовій, чис. стан як
 подане вище,

МВД при вул. Колійовій

Міліція міститься при вул. Колійовій, чис. стан.
 як подано вище,

Гарнізон ОББ пересічно 20 до 40 чел. а часто
 доїжджають з інших районів. Ч.А. війська дуже
 мале, виїхали на табори під Янів.

ГОСПОДАРКА.

Колгосп один міститься в с. Сенешин, який
 дальше очолює голова Дебрусь Евстахій, котрий
 вернув зі шпитала.

До колгоспу належать 17 місцевих господарів а
 решта це східняки. Загально робітників 31. Зарп-
 лату розподілювали за вироблення трудоднів. За
 трудовень платили два і пів кл.зерна і два і пів крб.
 В загальному наставлення колгоспників до влади
 вороже, а вже найбільше не вдоволені місцеві гос-
 подарі яких під тягаром втягнуто до него.

Колгосп в Гряді є стало підсилюваний боль-
 шевицями, сам в своїх силах він не вдержавбився.
 Більшість колгоспників це східняки. Бережуть
 його стало як в день так і в ночі істрибітелі. Щоб
 піддержати колгоспників на душі майже кожної
 неділі спроваджують оркестру зі Львова та уря-
 джують забави з танцями.

В райцентрі – Жовква є 9-ть підсобних госпо-
 дарств а саме: Загот сировини, загот скот, сторож
 вогнева, Райспоживспілка, заготзерно, лікарня,
 земвідділ, лісгосп і птахопром. Майже кожна гос-
 подарка має коні якими управляє землю а крім
 цього помагає їм МТС.

АРТІЛІ. В райцентрі є п'ять артілів а то:

1. артіль кравецький "Першого Травня" робіт-
 ників 26.
 2. “ “ “ім Фрунзе” “ 18.
 3. “ “ "Вентерг” “ 8.
 4. “ невський "Промкомбінат” “ 14.
 5. “ “ "ім. Фрукає” “ 16.

Зарплата для фахівців в артілях від 250 до 600.
 крб. в місяць. Праця з артілях в теорії 8 сім год.
 денне.

КОНТИГЕНТ. Дальше збирають залегли контингенти мяса і молока.

Висота визначеного контингенту молока в до двох гектарів землі 200 літр вище двох гектарів по 250 літр. від корови.

Мясо: до двох гектарів землі 20 кл. від двох до п'ятьох 30 кл.мяса, а понад п'ять гектарів 50 кл.

ПОЗИКА. Помимо сильного натиску зі сторони большевиків не вдалось їм стягнути наміченої суми. Хоча большевики запрягли до стягнення позики цілий свій адміністративний апарат селянство в загальному не дало наложених на него зобовязань.

ПОДАТКИ. По позиці більше натиснули большевики на стягнення податків а то: дороговий, асекураційний, халастяцький і інші.

ПРОМИСЛ. В терені є одна цегельня, гута скла, спирт завод /останнє не чинний, копальня вугля, тартак і млини. А ще платні у всіх заводах низькі робітники крадуть скільки влізе в вже найбільше в млинах. Та останнє перемел селянського збіжжя в млинах припинився, тому, ще треба давати великий мірчук а крім цього зроблять так що майже половина збіжжя на промисел припадає а селяни ганяти рештками виріклись млинів а мелять на жорнах.

ЗЕМЕЛЬНІ ГРОМАДИ – діють тільки на терені райцентру. Одну очолює Стахів Констянтин, другу Найда Петро. Рівнож діє земельна громада в с. Сенешин.

ТОРГІВЛЯ. На території райцентру є три державних торговельних установ а то: Міськторг, Райспоживспілка і Военторг. Гурторг (міськторг) має двадцять п'ять філій в яких працює 118 робітників. Працюючі на картки дістають горілку, цукор, крупу, сіль, та вже треба протогованих щоби дістати дещо з мануфактури. Для порівняння цін на торгівлі можна навести напр.цукор в державній крамниці коштує 13 – 50 крб на паску 140 – 180 крб. крупи, однакова ціна як на паску так і в склепах державних. Скарпетки можна дістати на паску за 50 крб. а в складах державних треба заплатити 30 – 35 крб готівкою і 15 яець, коли числити одне яйце по 3 крб. то виходить, що по державній ціні коштівуватимуть скарпетки 80 крб. тобто о 30 крб. більше як на паску. Кооперативи в товарі забезпечені дуже не задовільно навіть соли чи нафти нема в довільній кількості а вже шкода говорити про мило і інше. Для партійних є крамниця під

ч. 5 в якій товарі більш добірні і дійсно по державних цінах. Приватних крамниць немає. Мимо цього, що за паскарами уганяють накладаючи на них високі грошові кари є їх багато і на кожному кроці, вони перепродають теж тевари з державних крамниць. Треба ще згадати про райспоживспілку в якій працює 134 людей, і має 9 крамниць. Товарі майже ті самі що міськторзі хйба, не можна там дістати деякі сільсько-господарські, приладдя і машини.

АДМІНІСТРАЦІЙНІ ЗАРЯДЖЕННЯ.

На сесіях голов сільрад наказувано провирити квіти з усіх поставок, стягати в дальшому тягу молоко і мясо за 1947 рік та стягнути решту позики від тих які її підписали.

ПОШТА – персональний склад:

Процайло Дмитро	– начальник – укр. місцевий,
Іванов Тимофеєв	– Г.Н.З. – рус. партійний,
Кменеков Миколай	– ст. бухгал. – “ “
Демидов І. сторож	– “ “
Хоминова Катерина	– ст.поч.агент – укр.місц.
Кравчук Броня	– поч.агент – “ “
Падина Ів.	– сортирования – рус.
Кімба Катерина	– “ “
Козакевич Іван	– листонош. – укр.міс.
Антроп	– “ “
Доянов	– “ – рус.
Гвоздецька	– уборщица – укр.
Домбровська Ірена	– О.Н. Глинське. – укр.
Купка А.	– листонош Гли. – “
Зелений Ф.	– О. Н. Добросин – укр.
Крупа Іван	– листонош – “
Мудь Іван	– “
Ожибко Іван	– О. Н. Крехів – “
Бракум Е.	– лист. – “
Сорока А.	– А.З.Замочок – “
Клуб П.	– лист. – “
Пришляк М.	– А.З. Мокротин – “
Синявська М.	– лист. – “
Брень	– “ Скварява С. “
Цибульська	– “ Сопожин “
Звір	– “ Воля В. “
Велика	– “ Оплітна “
Дзюб	– “ Мацешин “

РОБІТНИКИ ЖОВКІВСЬКОЇ КОНТОРИ МІНІСТЕРСТВА ЗВ'ЯЗКУ.

Бурян А.	– Г.Т.С. технік. – руск.
Падін	– телеф. “
Тимців	– “ – укр. місцева,
Бейзик	– “ – “ крмс.
Стиско	– “ – “

Найда	– МТС. телеф.	– “	
Дмитрович	– Г.Т.С.		– “
Желнерчик	– телеф.		
Хрипко	– “	– укр. комс.	
Марко	– “	“	“
Заяць	– “	“	“
Босак	– В.т.с.		“
Зелена	– телеф.		
Боровець	– “	– руск.	
Хобереш	– радіотехнік	– “	
Кузьменко	– Р.У. – Н.Д.Т.	– укр.	
Чип	– “		“
Демиденко	– уборщися		– “
Курсевич	– Н.К.Р.ст./радист	– руск.	

партійна.

Безруков	– конюх	– руск.	
Полюга	– “	– укр.	
Кравченко.	– учен. тел.	– руск.	
Каргина	– “	– сортир.	– “
Дегтярова	– “	– телеф.	– “
Хлібенко	– “	“	– “

Цензура яка була давніше знесена тепер наново заведена і те досить строга.

Харчеві посилки приймається в цілий СССР.

КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ.

Кіно в райцентрі Жовква одно і в райцентрі Брюховичі одно. Висвітлюють фільми звичайно пропагандистського характеру і еротику. Участь населення місцевого дуже мала.

Клуби діяльні з обох райцентрах. Є там бібліотеки зложні з большевицьких видань, різні газети і журнали. Та забави з танцями найбільш поривають тих культурників. Сталими відвідувачами тих клубів є комсомольці, офіцери, різні аристократи большевицькі та інше шумовиння.

ШКІЛЬНИШТВО.

Персональний склад Наросвіти:

Верба	– завідующий	– укр. партійний,	
Дубинка	– бухгалтер	– “	
Ной	– інспектор	– “	
Сидоренко	– “	– руск. партійний,	
Захаряшин Ольга	– рахівник	– укр. комс.	
Філь Ольга	– уборщиця	“	

Загальна скількість шкіл в старому Жовківському терені 31.

з того середня 1.

вечірня-середня 1.

неповно-середніх 12.

початкових 17.

Загальна скількість учителів 136.

з вищою освітою 141.

із середньою 73.

некваліфікованих 22.
із східних областей 77.
з ЗУЗ – 59.

З новоприлученого терену наразі нема даних про школи. Загально натиск на учителів щоб виховували дітей в дусі комуністичнім а властиве навчання на другому місці. Та загально учителі реалізують наші напрямні а як це учитель і хотів би поступати після вказівок большевицьких так діти ставлять опір та висмівають таких учителів і звичайно зараз таки малюють різні кличі звернені проти большевицького навчання і таких учителів зокрема. Зараз по всіх вселюдних школах ферії. В середніх відбуваються іспити. В деяких окінчені а в деякий класах триватимуть до початків липня місяця. Замітнім є масове "падєнія" українців при іспитах і то не лише в цьому терені а у всіх школах середніх і вищих Львова. Навіть дуже здібні нераз ученики є не допущені до іспитів або вже таки при іспитах "спалені". Держпозика теж має великий вплив і рішає про це чи даний ученик здасть іспити. В жовківській середній школі не допущено до іспитів навіть дуже здібних учеників за те не дали позики державі, тільки в одній класі 5 відділ Б. Слідуючих учеників:

Соснова Іванна
Царик Стефа
Суртак Стефа
Марко Емілія
Грабець Оксана
Галинац Марян
Найда Роман
Панчишин Роман
Романівка Роман Володимир
Коцюба Іван
Головнич Володимир
Фуртак Богдан

Прямо в вічи цим ученикам заявила учителька східнячка. – Варвара Кирилівна, це тому не допущені до іспитів бо не дали позики. Хто дав позикку міг нічого невчитися та не вміти та купив іспит позиккою. Так мається справа рівнож в школах Львова раз ти українець і хоч би був генієм в науці так до іспиту не допустять аби при німперепадєж. Як що ти руский чоловік можеш бути останній дурень здаєш іспити відмінно. Деколи рішальним при іспитах бувають хабарі. По наших селах ще справа не дійшла аж так далеко може лише тому, що такі педагоги бояться за свою шкуру, бояться народного гніву.

САНІТАРНА ДІЛЯНКА.

В райцентрі Жовква в для цивільного населення є один шпиталь, для війська пункт наглої

помочі, одна аптека при шпиталі і одна для цивільного населення. По селах є Сан – пункти а те: у Вязевій, Воли В. Крехові, Добросині, Мокротині, Зашкові і других.

Персональний склад лікарів в Жовкві:

Орловський Антін – директор – укр.
Цибик Роман – хірург – “
Карпін Миколай – “ – східняк
Міценко Галина – “ – “
Провеко Пелагія – “ – “
Превонко Теодор – “ – “

Персональний склад фельдшерів:

Кухар Євгенія, Вишинська Марія, Белиневич Марія, Говадек Розалія, Козовий Стефан, Бекланова Зоя, Ігнатенко Галина, Вмежегко Марія, Лушик Марія.

Персональний склад Медсестер: Терещук Стефанія, Котик Катерина, Калінченко Галина, Глухих Катерина, Вусхевич Марія, Медведь Параскевія, Гель Катерина, Добрусь Марія, Герман Катерина, Чепіль Анна, Лориш Александра, Грень Параскевія, Бойчук Людмила, Мельничук Дмитро, Котик Йосафат, Калінкіна Варвара, Мериняк Текля.

Персональний склад Санітарів: Перосюк Параня, Башинська Ольга, Заверуха Параня, Шміт Йосиф, Тарєфович Марія, Пелагія, Молохова Агафія, Максимів Пелагія, Добощенко Тетяна, Довчинова Катерина, Серєда Марія, Сердюк Мокрина, Цьвех Йосиф, Мойхрич Тетяна, Федорович Пелагія, Гулькевич Полікарпія, Голуб Агафія, Хумлеєн Віра, Свідома Марія, Хорко Марія, Губняк Марія, Смик Марія, Свинчак Марія, Григорій, Гит Катерина, Морган Ніна, Саламаха Анна, Сидоренко Ніна, Смик Петро, Васєдко Ніна, Шупак Марія.

В склад працівників шпиталю входять: Грица Панько – бухг., Преців Роман – бухгал. Григуревич Ілія – зав-хаз. Любінська Ліда – рахівник, Курилець Аделя, Лебідь Дарія, Горбусь Тихонна, Безпалько Марія, Стельникова Ева, Кордєшевська Зофія, Гута Анна, Орогон Марія, Лучка Параня, Василенко Анастасія, Мариноха Марія, Дзуб Марія, Гавранський Дмитро, Дзуб Григорій, Мельдван Михайло, Нетреба Андрій, Безручка Бронєслава, Харачко Йосиф, Лозинський Євген, Лемішка Галина, Чута Арс.

Персональний склад поліклініки:

Кондратюк директор укр. схід
Панькова Галина, медсестра,
Кножа Галина, секретар,
Святецька санітарка
Жук Теодор, зав.хаз
Наумко “

Грезнова лікар зубний
Юринець зав-кухні
Боброва Валя медсестра
Мастика Ольга куховарка
Гадьє Марія санітарка,
Велика Анастасія
Кондратюк Стефа лікар-хір.
Мілян Петро
Гончаковська Кат. санітарка
Піманова сан-інспект.
Гринчишин Анна, “
Колачник шофер
Совієнко Віра, реєстратор
Стецишин бухг
Гнилякович Ліда, лікар-діт.
Синяков фельдчер.
Шпиталь ділиться на такі відділи:

Хірургічний, гінелогічний, терапевічний, інфекційний. Під оглядом гігенічним великі недомання наприклад, хворого приймають без дезинфекції, без купелі. Кладуть біля іншого хворого в ліжку, де незмінювали постелі нераз цілий місяць. Хворі помирають з голоду, бо наприклад: на п'ятьдесять літрів води сиплять 10 дкг, кави, так, що на снідання випадає одна шклянка такої кави і 100 гр. хліба, на обід пів літри води і одна ложка круп а час до часу одна ложка картофель. Дієт в шпиталі майже немає. Буває, що людина ледве на ногах держиться чим скорше тікає зі шпиталю, щоб з голоду не вмерти.

Аптека має дуже малу кількість ліків. Поручають лічитись зєлами, як подорожник, мятка, дубова кора і т.п.

Аптечка при шпиталі обслуговує, тільки парітійних і тих кого дозволить дир. шпиталю. Хворих велика кількість, а саме венериків, тифозників, та короставих. Лічать цих людей т.зв. переливанням крові, бо інших ліків не має. Кабінет цей міститься при поліклініці. Райцентр під оглядом чистоти в жалюгіднім стані, по вулицях купи сміття, гною і грузу з повалених домів.

ПРОПАГАНДА.

До райцентру доходять такі газети. Центральні. Правда 250 шт. в день. Известія, 53 шт. в день. Комсомольська Правда, 37 шт. Рядянська Україна, 386 шт. Правда України, 110 шт. Комсомолец України, 84 шт., Молодь України, 70 шт., Молоде Племє, 38 шт. в день. з Києва Радянська Україна, 316 шт. в день. Комсомолец України, 84 шт. Молодь України, 70 шт.

Обласна. Вільна Україна, 893 шт. в день. Львовська Правда 117 шт. Червоний Штандар 42 шт. Радянський Селянин 182 т.

Районні: Нове Життя 746 шт.

По селах вже роблять мітинги в справі жнив і в справі здачі контингенту.

ВОРОЖІ АКЦІЇ.

13.5.1947 р. в год. 8-й вечером прийшла група большевиків 10 чел. та зловили в селі хлопців які співали революційні пісні, – забрали їх до сільради де переведено ревізію під час найдено бефон на 100 крб.у Кучми Івана і Пелеха Михайла відставлено до Жовкви. (це діялось в Мокротин).

14.5. большевики які ходили за позикоро в селі Мокротин, зайшли до господаря Процайла Андрія який не хотів дати позики і в тому часі сховався до комори, большевики виважили двері, витягнули господаря та вкарали його за те карою 300 крб.

15.5. Большевики, які ходили за позикою в с. Мокротин, зайшли до господаря Бродик Василя, побили начиння, настріляли в хаті та загрозили, що якщо не дасть позики – спалять господарку.

16.5. група больш. перевела засідку в с. Зарудці.

17.5. група больш. перевела засідки в селах Вязова, Фійна і Крехів.

18.5. група більш. перевела засідки в с. Зарудці, у тернових – Журах, Полянах і прилеглим лісі. В Мокротині перевели арештування слідуєчих громадян: Жур Миколу та Жур Теодора (обидва студенти), а в домах їх переведено ревізії, арештовано якогось хлопя, що скривався під псевдом «Чайка», Скіру Богдана літ 13 і Рудика Івана, літ 22. Всіх відвезено до Жовкви.

19.5. до с. Майдан приїхала група больш. 25 чол. та перевела облаву в селі на полях і лісі, перед вечером відійшли в напрямі Мокротина. Засідки перевели больш. в с.с. Вязова, Винники, Біла вул. в Жовкві, Фійні, провала. Крехів і Зарудці. 20.5. МГБ-ист Ковальський прийшов до с. Фійна, до сільради, де вихвалявся, що мусить зловити ще двох повстанців, які є у Фійні, опісля зайшов до групи большевиків, які конспіративно перебували в Бика Федя, а відтам вечером розійшлись по засідках в селі й присілках. До с. Зарудці приїхало машиною 20 пограничників. Через десять днів вони перебували конспіративно в пивницях старого двору, переводили засідки в селі, присілках і лісі. Засідка в с. Вязова група большевиків (ОББ) 14-ть чол. з двома сержантами перевела ревізії в с. Воля В., у грм. Звіра Василя та Романович Анни.

21.5. група больш. з Ковальським на чолі приїхала до с. Фійна, зайшли до Пушинського Федя якого вислали на прис. Голуби, що б той покликав Голуба Михайла, коли згаданий Голуб з'явився, Ковальський забрав його до сільради, але, що там діялось не відомо та коли вечером випущено

Голуба той мав порозбивану голову. На запит одного громадянина Голуб відповів, що Ковальський побив його за те, що не доніс, де є повстанці. В с. Воля В. група больш. 10 ч. на чолі з начальником МГБ та арештували гром. Кроша Івана, Дяк Славку та Піруса Михайла яких відставлено до Жовкви. – Група больш. перевела засідки в с. Воля В., прис. Нива і Завади.

22.5. групи большевиків перевела засідки в с. Гряда, Вязева. В Мокротині, на прис. Тернів, вісім больш. з прокурором ходили за залеглим контингентом. В с. Воля В. арештовано громадянина Куликівця Василя, ур. 1924 р. В монастирі оо. Василіян у Крехові відбувався відпуст – біля полудня приїхало 10 больш. та та арештували близько 35 молодих муштин, які прийшли на відпіст. Оперативна група рейдувала по прис. Гутиське.

23.5. Ковальський, який оперує в околиці Крехова, зайшов до спиртзаводу і там арештував Салавня Івана і Фаринника Івана. В с. Воля В. больш. арештували гром. Заваду Федя та Куликівця Степана, яких відставлено до Жовкви. Засідка больш. в с. Пили і прс. Бардеги. До с. Кунин приїхали чотирйома машинами больш. та перевели списки які громадяни були арештовані, а які сидять у в'язницях.

24.5. до с. Мокротин приїхала машиною група больш. 10 чол. та арештувала Жур Олену і її слугу, зараз таки трійох больш. відставили їх до Жовкви, а решта зайшли до Кучми Івана, якого не було вдома, ждали до вечора та коли бачили, що він не приходить відійшли до Жовкви. Засідки больш. в с.с. Крехів, Фійна, Голуби, провала і біля монастиря. В с. Пили больш. перевели списки коров. Група больш. крутилась по лісі за Журами.

25.5. В с. Воля В. больш. арештували Кропа Івана, Вітревську Магдалину і Кочут Єву. В с. Фійна больш. арештували Кушнір Дмитра і його дві дочки Катрусю і Марійку. Група больш. 10 чол. із Жовкви зробили засідку біля будинків Кучми Івана, на яку увійшов гром. Іванець Григорій. Больш. почали стрілянину і ракетували, Іванця не ушкоджено, а придержали його. Обскочили хату та арештували господаря Кучму Василя літ 60 та його жінку літ 55 і сина Кучму Івана, ур. в 1921 році, який попередньо був арештований за бефон (17.5). По тім наскочили на хату Грех Теодора, де перевели ревізію, а опісля відійшли з арештованими до Жовкви. Родичів Кулик Івана звільнено 26.5, а його відставлено до Львова. Група больш. 50 чол. перевела облаву в лісі між Скварявою і Креховом.

26.5. большевики, які збирали позику в с. Мокротин (5 чол.) розломали двері до комори гром. Кунтового Михайла та ждали заки він верне до дому,

- вернув та позики таки не дав. Засідки больш. у Винниках і при вул. Широкій на пер. Жовкви, в с. Фійка, прс. Грицьки, папірня і Широка Дебра.

27.5. до с. Мокротин приїхали машинами біля 50 больш. машини залишили в селі, а самі розійшлись через Копанку на Поляни, а опісля – полями і в ліс між Журами і Полянми. Куди переходили, рвали мох та ломали галузки і це кидали по дорозі. Вечером вернули до Мокротина та машинами відїхали до Жовкви. Засідки в Жовкві при вул. Широкій і під Борком. О год. 4 рано трйома машинами приїхали больш. до с. Фійна, робили облаву по лісі в с. Майдан у деяких громадян і в школі ревізії переведено у гром. Костюка Івана і Барана Павла. При цім ходили по господарствах за їдженням хто не дав забирали все, що попадало під руки.

28.5. В с. Добросин участковий Шашлаков ще з двома большевиками переводили кооперативні збори. До села Пил приїхали вечером машиною большевики, розійшлись по засідках, а над раном відїхали. Засідка больш. в Зашкові, а рано зробили ревізію у гром. Кухаря Івана.

29.5. Засідка больш. в с. Зарудці а рано о 6:30 арештували 9 осіб по переслуханню в фільварку 7 звільнено, а дві особи забрали до Брюхович. Большевики арештували в Рокитній таких гром. Рак Теодора, літ 47, Онисько Михайло – літ 27, Андрейко Андрій – літ 35. Арештованих відвезено до Брюхович. Група больш. яка переводила засідку в с. Крехов через ніч над раном зайшла до Шкуряк Єви і законспіровано закватували в столі. В с. Пили участковий з двома бійцями ходив за залеглим контингентом м'яса і молока. В Полянах большевики перевели кооперативні збори.

30.5. Большевики, які ходили за контингентом в Добросині зайшли до господаря Кугута Василя та зате, що не здав ще 10 кл. м'яса, забрали свиню, яку їм «дав» ще й насміхалися з него. В с. Линина больш. арештували Карабу Петра. Засідка больш. в с. Мацошин. Засідка больш. В Провалі, біля спірзаводу і біля монастиря, рано законспіровано закватували в Крехові. Рано 31.5. арештували Греня Федя на Рубені і його сина Влодка, батька звільнили, а сина забрали до Жовкви. 31.5 в с. Замочок больш. в с. Мацошин і Замочку. У вдови Мих. Катерини, від осені 1946 р. квартирує невідомий блище фін-агент в Гряді. Говорить, що він родом з Тернопільщини, що раньше крився, а зараз на фалшиві документи живе. 31.5. до цієї вдови (Мих.) прийшло 10 озброєних муштин, вдаючи повстанців – арештували цього фін-агента. Перевели його до сусідньої хати, де наказали заслонити вікна а з цим фін-агентом будьтоби вели слідство до рана.

Ранком МВД-дисти з Куликова оточили цю хату і почали одні на других стріляти (та все вгору) будьтоби повстанців втекло до ліса, а фін-агента та слідчого «повстанця» зловили живими – обох їх відпровадили до Куликова – після дня звільнили фін-агента. Говорив, що в МВД його дуже побили. Від цієї вдови випровадився.

1.6. У лісі на захід від Зашкова була провокативна боївка, яка шукала за "своїми". Вечером 13-ть з них пішло в напрямі Зашкова, тамки закватували конспіративно в столі «Орловича». Через день 2.6. а вечером відїшли. Большевики, які постійно переводять засідки в Зарудцях, прийшли до села, зробили звїзду большевицьку прибили на стовп та покликали господаря з Зарудець Зельмана Миколу і наказали йому закопати той стовп на могилі – той відмовився – тоді большевики його побили, так що лежав хворий, а стовп зі звїздою закопали на могилі самі та написали: "Смерть бандитам". Мимо того, що большевики стерегли тої звїзди вже 2.6. населення стовп усунуло і були розклеєні наші лозунги. Група большевиків з Янова переходила лісом на Майдан де були повстанці які зауважили большевиків та відкрили по них вогонь з автоматів, большевики, відстрілюючись, втекли, залишиючи одного вбитого і одного тяжко пораненого, який згодом помер. До с. Пили з напрямку Замочку приїхало вісім больш. які мали на машині арештованих: Анастазію Креховець і «Перепілку». У Пилах арештували Щирбу Михайла, поздирали наші лозунги та виїхали до с. Добросин, де рівнож поздирали наші лозунги. Опісля виїхали до Жовкви. В с. Кунгин і Хитрейки участковий з трйома бійцями зривали наші лозунги. Засідки больш. у Винниках при вул. Білій, Широкій в Жовкві, в Замочку, Вязевій, Волі В., Липині.

В с. Рокитно большевики уряджували засідки від 15.5. до 1.6.

2.6. Большевики, які переводили засідки в с. Мацошин здержали людей, які йшли до раннього поїзду перевели коло них ревізії, а опісля звільнили. Засідка больш. в Зарудцях. До с. Майдан прийшла група больш. та забрала тих двох вбитих повстанцями попереднього дня, та арештували двох госп. Гниду Івана і Нетлюха Василя. В с. Полянах провокатор Клим з больш. ходив за контингентом. Засідки больш. на Винниках, вул. Білій і Широкій в Жовкві, в с.с. Замочок, Вязева, а в Воли В. ходили больш. поперебирані за жінок.

3.6. група больш. яка переводила ревізію у Мачіхи Томко на прис. Гаді, с. Добросин, вкрали під час ревізії 6 кг. меду і 18 кг. сала. МВД-сти з Брюхович намагались обікрасти господарів на

прис. Громи, с. Зашків та господарі криком відігнали. Большевики які були на заставі між Замочком та Пилами, зловили переходячого гром. Крехівця Михайла та питали його (удаючи повстанців) хто має грубі свині або багато коров бо ми, кажуть прийшли з Полегону, бо там голод. Засідки больш. в Зарудцях, Замочку.

4.6. Група больш. провела ревізію в гром. Яремка в Руді Крехів. Застави большевиків в збіжах під Вязовою і Замочком. Застава в Зарудцях.

5.6. В Зашкові група больш. законспіровано кватерувала у селі через два дні, нічю робили засідки – відіхали поїздом а потім знова вернули пішки де села. 5.6. приїхали больш. машиною та вкрали 5 корів а то: дві в попа в Тижника Степана і одну в Кропа Якіма. Селянин Тижник Степан при місячному світлі впізнав одного з МГБ, який кілька днів тому був у нього на ревізії. Група больш. переводила засідки в с. Замочок і присілках, через два дні. Засідка в Зарудцях, на Винниках вул. Біла і Широка. Больш. арештували в Жовкві Лучку Евгена, ур. 1926 році. Засідки больш. в Пилах, Ясиневиці, Щерби, Кунин і Вязова.

6.6. Большевики, які переходили лісом Бужина біля Воли, застрілили Сенкові Миколі, телицю, мимо цього, що господар упоминався за нею не віддали. Група больш. перевела ревізію у гром. Гана Романа на прис. Ясиневиці. Група больш. перевела ревізію у гром. Гана Романа на прис. Ясиневиці. Засідки у Зарудцях.

7.6. група больш., яка оперувала в околицях Зарудець, зникла, як і появилась. Засідка больш. в Воли В.

8.6. група більшовиків з Ковальським на чолі оперувала в лісі між Фійнею та Майданом, опосля на Гутиську, де перевели ревізію у Калитовського Івана і Калитовського Гаврила. В с. Добросин, прис. Паци, вісім "американців" зрабували господарів забираючи збіжжа і одержу. Застава в с. Вязева.

9.6. В с. Замочок больш. арештували: Пугач Катерину, ур. 1906 р. Мачіху Теклю ур. 1924 р. і Тижник Катерину ур. 1923 р. на прис. Кропи арештовано: Горлая Петра ур. 1895 р. і його доньку Катерину ур. 1924 р. в Зашкові больш. арештували Кунтого Миколу, найшли у нього стару криївку – грозили Сибіром. В Мокротині больш. робили перегляд коней і возів. Група больш. яка переходила через присілок Журі, перевела ревізію у дівчат, які пасли корови шукали по кишнях і розплітали коси, опісля поробили застави по лісі і в т.зв. Широкій дебрі. В той час переходили лісом повстанці та попали на засідку – большевики відкрили вогонь в наслідок чого впав вбитим др.

Дирко. Тіло його больш. вложили на фіру якогось селянина, який виїхав по дрова, та відвезли до Жовкві. Хто тільки з цивільного населення переходив у тому часі дорогою куди везли тіло вбитого, больш. здержували і клали лицем до землі, щоби той не бачив кого везуть. В с. Фіна арештували больш. Гожельську Марійку. Большевики зробили засідку на прис. Лозові с. Воля В. коли вийшов з хати госп. Старий Василь, больш. його зловили держали до рана а відпускаючи казали присягнути, що нікому не скаже.

10.6. група больш. 20 чол. перевела ревізії на прис. Зіліні с. Зарудці, опісля арештували 15 громадян та відійшли в сторону Зашкова. Засідка в Пилах і Деревенці.

11.6. В руді – Крехів група больш. нічю перевела ревізію в госп. Пазана Яремка, опісля закватерували, а рано відійшли в корчі не далеко хат. Група больш., яка держала застави між Мокротином та Журами перевела ревізії Дружбляк Андрія, Кунтого Михайла, Кучми Василя і Грех Теодора, останнього арештували. Група больш. і колгоспники зі с. Сопошин приїхали фірами до с. Мокротин, де розібрали стодолу гром. Пелеха Михайла та перевезли до колгоспу в Сопошині. Всі колгоспники були узброєні в кріси. Засідки больш. в с.с.Замочок, Вязова та Липина.

12.6. Большевики, які тримали заставу між Журами і Мокротином, пробували вломитися до комори господаря Грех Дмитра, який почувши вийшов на двір та наробив крику. Большевики відступили. – Засідка больш. в Оплітній.

13.6. Перевірка больш. по хатах на прис. Кут с. Воля В. при чому арештувало Дяк Михайла. Група больш. перевела ревізію у гром. Бика Луки, розвалили пивницю та найшли десятистрілку. Бика Луку та його сина Михайла арештували. Рівнож переведено ревізію у гром. Сала Павла. Засідка больш. у Воли В.

14.6. група больш. перевела облаву в с. Майдан і Гутиську, по полях і лісу.

15.6. Застава больш. у Вязовій на яку увійшло трійох повстанців, больш. відкрили вогонь присвічуючи ракетами, та повстанці вицофавались без шкоди. Застава на Винниках.

Додаток до вісток: 29.5. до с. Маценин прийшла група больш. та перевела у деяких господарів ревізії, люди які вертали з вечірного поїзду були задержувані большевиками де їх заганяли до сільради і там провіряли документи і переводили особисті ревізії. В той час селом переходили большевики спитали за пропуском на що повстанці відповіли вогнем з автоматів, та вицофавались без втрат.

Наші акції.

У цілому терені знищено всі телефонічні сполучення, забираючи телефонічні апарати або знищено їх на місцях. При цім всюди здемольовано сільради в документи які там находилися рівнож знищено. Рівнож понищено усі збірні молока, баньки забрано або знищено. Акції ці переведено в слідуючих селах, Замочок – молочарня, Вязова молочарня і телефон, Воля В. телефон, при цім стрінулись повст. з «американцями» яким вияснено наші цілі, Пили – телефон і молочарня, Добросин – телефон і молочарня, Кунин – молочарня, Хитрейки – молочарня, Крехів – молочарня, Скварява Н – телефон і молочарня. Майже у всіх селах понищено все устаткування та нема ще даних в яких і ще.

18.5. знищено в с. Липина трактор. В с. Сопожин виконано атентат на секретаря громади, та через неухвагу поранено одну жінку і вбито одного переселенця.

В с. Бір Куницький бандит Жовтовський Микола ур. 1927 р. напав на східняка – «американця» Скрипник Петра, застрілив його та зрабував годинник і убрання. За те засуджено його на кару смерти через повішання. Жовтовського повішено в прилюднім місці та проголошено присуд, зрабовані речі повішено Жовтовському на шії – «американці» мали змогу переконатися, що у нас діє справедливість (втинок яким Жовтовський застрілив Скрипника рівнож повішено на покаранім Жовтовськім).

В звязку з тим, що в цілому терені грасує багато злодійв, деяких з них перевішено а то в Скваряві Н., в Борі Куницькім одного на прзв. Саламаха, та у Волі В. одного. В с. Замочок одного сексота і у Вязовій одного сексота. У Воли В. за співпрацю з большевиками знищено голову сільради Кальцінського.

НАШЕ СЕРЕДОВИЩЕ.

Постава населення до ворога, на скрізь ворожа. З кожним днем все більше і більше населення переконується, що Москва стремить тільки до того що б знищити нас морально і фізично. Рівнож совітські «благодаті» як пр. «добровільні» позики, податки, держпоставки, грабежі масово документовані на громадянмх, спричинюються до того, що ненависть і гнів народу стає як чорна хмара яка кожної хвилини грозить страшним гураганом, який тільки шукає місця де б йому найлекше вдарити.

ПОСТАВА ДО НАШОГО РУХУ

В міру того чим большевики більше притискають населення, тим більше воно набирає симпатій до нас і нашого руху. Кожні відвідини через

повстанців є населенням високо оціненими. Буває, що коли довший час повстанці до когось не зайдуть чується обидженим, як сказала одна жінка «Ви до мене не заходите а до багатих бо він і їсти має, що краще дати, зайдіть і до мене не погордуйте», щойно треба довших вияснень з нашої сторони, щоб зрозуміла, що не про їдження нам ходить а так складалось, що годі було зайти. Великий попит між населенням на нашу літературу, яку дуже цінять, бо там дістають багато відповідей на питання на які самі нераз немають відповіді, та набирають сил і віри в наше майбутнє.

Народ зітхає, щоб вже була ця війна і вірить в неї як здається не вірив ніколи ще, хто б де з ким не зійшовся звідки б не прийшов так тіки говорення, що про війну. На ту тему кружляють ріжні поголоси як, що у Львові вже большевики готують схрони проти бомб, запаси харчів, що мобілізують робітників – москалів в армію і т.п. Заразом журиться народ вже заздалегідь контингентом, який прийшлобся здавати як що війни не буде, а має бути 40% виший від минулорічного.

Священники одинкі в Крехові оо. Василяни ще задержують нашу лінію а всі інші це спекулянти які хочуть «жити». Народ щораз то більше переконується про їхню моральну вартість та ще раз то більше оминає їхні «відправи» і піддає їх здоровій критиці. Народ вже побачив, що багато із них неріжняться від інших большевицьких агентів, бо тамті кричать давай для держави і й ті з проповіддальниці накликають «віддати державі, що їй належиться». Яскравим в цім випадку є василянин о. Панчишин який відправляє в Жовкві у Винницькій Церкві і часто накликає населення до різних адміністраційних заряджень, чи навіть критикує поміж людьми наш рух, наше населення обується. Батюшка – москаль, який відправляв в церкві оо. Василян у Жовкві змушений був виїхати, бо не мав з чого жити, тому, що населення його збойкотувало. Інші священники по селах не виступають так проти нашого руху, бо знають, що стріне відразу кара від народу – вдоволяються, що не мають з чого жити.

Санітарний стан населення взглядний. Назгал старається населення про гігену, та бувають бідаки, що неможуть роздобути навіть мила, бо на паску дороге, та все ж таки яось дають собі раду і на загал в хатах чисто. Та останньо по селах починають показуватись венеричні недуги як наприклад в селах: Вязова 9 дівчат, в Руді Крехівській те до десяти і інших. Недугу цю наносять головно мушцини які були в Німеччині чи в ЧА.

Господарчо населення дуже виснажене, є вже такі, що не мають куска хліба, а большевики тис-

нуть давай і давай, що небудь а дурь, тут молоко, то масло, м'ясо і інше. Буває, що селянин вивезе в місто трохи бараболь, чи яке теля як вродиться і то в місті відберуть. Як це мало місце в Жовкві де на торзі господарям пограбили телята, які вони продавали на податки, забрали біля 100 телят до колгоспу в Сопошині.

Переселенці на загалом держаться добре. Та бувають між ними такі які роблять брудну роботу з большевиками і досить багато між ними злодіїв. Та ядро здорове і національно свідоме. Матеріально стоять середньо, та є і такі які не мають хліба а інші знова в наслідок спекуляції мають досить.

Так звані "американці" в дальшому тягу ходять по цілому терені є між ними багато вартісних одиниць. Та останньо большевики посилили серед них агентуру, які просто нераз провокують населення або явно слідять а опісля водять большевиків. На Замочку мав місце такий випадок: два повстанці зайшли на квартиру до господині, американець прийшов до вікна та побачив їх, взяли його зі собою на стрих поговорили, про все широко вяснили, нагодували. Та ще оба були перемучені і забули за правила конспірації – поснули, американець втік та побіг до села повідомляти большевиків, це люди зважили і в час остерегли. Не треба було довго ждати як большевики почали підсуватися – повстанці вицофались. Або до одної хати під с. Вязова прийшов

такий американець і хоч дістав їсти, конечно намагався увійти до хати, на крик господині вибігла її дочка та сказала – забирайся мені з подвіря а то голову розвалю, я тебе знаю, ти недавно ще ходив з дротом та робив ревізії – на це американець відповів, я ходив і ще буду ходити з дротом. Це дуже ворожо успосіблює населення до американців і не всі хочуть зрозуміти, що це не всі такі, що це большевики цілево випустили агентів. Та є помічники і інші, стрічають дуже часто повстанців які з ними поговорять деколи обдарують, то кавалок сала, то білля, черевики то кілька рублів, дадуть літературу і розходяться – большевики про це не довідаються.

НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШИНИ.

По селах чужинців немає. В райцентрі є багато москалів і наплив їх не устає. Кожний з них втікає з вимріяного «раю» в «некультурну» западню, бо тут ще можна пожитись, заробити, вкрати, ограбити "в бандеровцев". Наставлення тих москалів до українців наскрізь вороже. Поляків не багато, деякі старики. Жидів є теж кількох а ті як звичайно ясно не вистказують «бо ще не знати як воно буде».

СЛАВА УКРАЇНІ! – ГЕРОЯМ СЛАВА!

Постій, 20.6.1947 р. Аскольд

Джерело: ГДА СБУ (Галузевий державний архів Служби безпеки України). Фонд 13, справа 376, том 76, аркуші 236–248.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баран В., Фіщук С. Україна післявоєнна: проблеми радянського повсякдення. Трансформований соціум: повсякденне життя населення західних земель України у перші післявоєнні роки (1944–1953): колективна монографія / відп. ред. В. Ільницький, М. Галів. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2023. С. 24–46.
2. Галів М., Ільницька Н., & Гранд М. Повсякденне життя населення Дрогобиччини (1947–1948): нове документальне свідчення. В В. Ільницький (Ред.), Західні землі України у перші післявоєнні роки (1944–1953): повсякденне життя: колективна монографія. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2022. С. 183–242.
3. Галів М., Свйонтик О., Ільницька Н. Повсякденне життя Дрогобиччини улітку 1946 р.: мовою одного документа. Трансформований соціум: повсякденне життя населення західних земель України у перші післявоєнні роки (1944–1953): колективна монографія / відп. ред. В. Ільницький, М. Галів. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2023. С. 148–164.
4. ГДА СБУ – Галузевий державний архів Служби безпеки України. Фонд 13. Справа 376. Том 76. Арк. 236–248.
5. Західні землі України у перші післявоєнні роки (1944–1953): повсякденне життя: колективна монографія / відп. ред. В. Ільницький. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2022. 370 с.
6. Ільницький В. Діяльність молодіжних націоналістичних організацій у Дрогобичі (1945–1952). *Дрогобицький краєзнавчий збірник*. 2017. Спецвипуск III. С. 300–311.
7. Ільницький В. Молодіжна націоналістична організація у Дрогобичському учительському інституті. *Літопис Бойківщини*. Журнал, присвячений дослідям історії, культури і побуту бойківського племені. 2019. Ч. 1/96 (107). С. 79–86.
8. Ільницький В. Повсякденне життя Крукеничини (1946–1947): за матеріалами звітної документації українських націоналістів. Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи [колективна монографія]. Том 9: Дилеми сталого розвитку науки та освіти / [Наукова редакція: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Перемишль – Херсон: Посвіт, 2023. С. 48 – 59.
9. Ільницький В., Галів М. До історії діяльності молодіжних українських націоналістичних організацій на Дрогобиччині: нове документальне свідчення. *Дрогобицький краєзнавчий збірник*. Спецвипуск II. Дрогобич: Посвіт, 2015. С. 475–485.
10. Ільницький В., Ільницька Н., Вовк Л. Особливості облаштування побуту націоналістами Карпатського краю ОУН (1945–1954). Повсякденне життя населення західних земель України у перші повосенні роки (1944–1953): колективна монографія / відп. ред. В. Ільницький. Львів – Торунь: Liha-Pres, 2021. С. 172–199.
11. Ільницький В., Кантор Н. Нове документальне свідчення про повсякденне життя депортованих західноукраїнців (1946–1948). Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том X: Ефекти участі в розвитку науки та освіти на відстані / [Ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін–Ужгород–Херсон: Посвіт, 2021. С. 39–42.

12. Ільницький В., Кантор Н. Повсякденне життя на Дрогобиччині (1946 р.): нове документальне свідчення. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія* / ред. кол. Юрій Стецик (головний редактор) та ін. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка. Випуск 7/49 (2021). С. 120–155.

13. Ільницький В., Кантор Н., Батюк Т. Повсякденне життя у Дрогобицькому учительському інституті: новий документ до історії (1946–1949). *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія*. Випуск 6/48 (2021). С. 342–364.

14. Ільницький В., Кантор Н., Батюк Т. Повсякденне життя Миколаївщини (1946–1947): у матеріалах звітної документації українських націоналістів. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Випуск 12/54, 371–440. doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.12/54.283757>.

15. Ільницький В., Ярушак М. До історії діяльності молодіжних націоналістичних організацій у Дрогобицькій сільськогосподарській школі та Дрогобицькому нафтовому технікумі (1950–1951). *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія*. Випуск 5/47 (2020). С. 427–449.

16. Медвідь О. Документальне свідчення про методи пропагандистської роботи більшовицьких органів влади в Станіславщині в першій половині 1949 р. Трансформований соціум: повсякденне життя населення західних земель України у перші післявоєнні роки (1944–1953): колективна монографія / відп. ред. В. Ільницький, М. Галів. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2023. С. 245–266.

17. Патриляк І.К. «Встань і борись! Слухай і вір...»: українське націоналістичне підпілля та повстанський рух (1939–1960 рр.): монографія. Львів: Часопис, 2012. 592 с.

18. Повсякденне життя населення західних земель України у перші повоєнні роки (1944–1953): колективна монографія / відп. ред. В. Ільницький. Львів–Торунь: Liha-Pres, 2021. 380 с.

19. Попп Р. Звіт проводу ОУН за перше півріччя 1949 р. як джерело вивчення повсякдення населення Львівщини у перші повоєнні роки. Трансформований соціум: повсякденне життя населення західних земель України у перші післявоєнні роки (1944–1953): колективна монографія / відп. ред. В. Ільницький, М. Галів. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2023. С. 186–244.

20. Проблеми гуманітарних наук: збірник наук. праць ДДПУ ім. І. Франка. Серія Історія. Дрогобич: Гельветика, 2022. Вип. 11/53. 328 с.

21. Свіонтик О., & Галів М. Повсякденні аспекти шкільництва на Дрогобиччині в 1947–1948 р.: нове документальне свідчення. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2021. Вип. 44 (1). С. 4–12.

22. Сергійчук В. Український здвиг: боротьба 1939–1955 рр. Київ: Українська Видавнича Спілка, 2005. 392 с.

23. Старжець В. Антирадянська діяльність студентської молоді у Західній Україні (1944–1953 рр.). Трансформований соціум: повсякденне життя населення західних земель України у перші післявоєнні роки (1944–1953): колективна монографія / відп. ред. В. Ільницький, М. Галів. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2023. С. 47–67.

24. Стрільчук Л. Повсякдення репатріантів: від перевірконофільтраційних таборів до соціалізації в радянській дійсності у перше повоєнне десятиліття Трансформований соціум: повсякденне життя населення західних земель України у перші післявоєнні роки (1944–1953): колективна монографія / відп. ред. В. Ільницький, М. Галів. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2023. С. 83–111.

25. Western Ukrainian lands in the first postwar years (1944–1953): everyday life: Collective Monograph / red. V. Ilnytskyi. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2023. 128 p.

REFERENCES

1. Baran V., Fishchuk S. (2023). Ukraina pislivoienna: problemy radianskoho povsiakdennea [Postwar Ukraine: Problems of Soviet Everyday Life]. Transformovanyi sotsium: povsiakdenne zhyttia naseleennia zakhidnykh zemel Ukrainy u pershi pislivoienni roky (1944–1953): kolektyvna monohrafiia / vidp. red. V. Ilnytskyi, M. Haliv. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”. S. 24–46. [in Ukrainian].

2. Haliv M., Ilnytska N., & Hrand M. (2022). Povsiakdenne zhyttia naseleennia Drohobychchyny (1947–1948): nove dokumentalne svidchennia [Everyday Life of the Population of Drohobychchyna (1947–1948): New Documentary Evidence]. V V. Ilnytskyi (Red.), Zakhidni zemli Ukrainy u pershi pislivoienni roky (1944–1953): povsiakdenne zhyttia: kolektyvna monohrafiia. Riga, Latvia: «Baltija Publishing». S. 183–242. [in Ukrainian].

3. Haliv M., Sviontyk O., Ilnytska N. (2023). Povsiakdenne zhyttia Drohobychchyny ulitku 1946 r.: movoiu odnogo dokumenta [Everyday life of Drohobych region in the summer of 1946: in the language of one document]. Transformovanyi sotsium: povsiakdenne zhyttia naseleennia zakhidnykh zemel Ukrainy u pershi pislivoienni roky (1944–1953): kolektyvna monohrafiia / vidp. red. V. Ilnytskyi, M. Haliv. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”. S. 148–164. [in Ukrainian].

4. HDA SBU – Haluzevyi derzhavnyi arkhiv Sluzhby bezpeky Ukrainy [Branch State Archive of the Security Service of Ukraine]. F. 13. Spr. 376. T. 76. Ark. 236–248.

5. Zakhidni zemli Ukrainy u pershi pislivoienni roky (1944–1953): povsiakdenne zhyttia: kolektyvna monohrafiia [Western lands of Ukraine in the first post-war years (1944–1953): everyday life: collective monograph] / vidp. red. V. Ilnytskyi. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2022. 370 s. [in Ukrainian].

6. Ilnytskyi V. (2017). Diialnist molodizhnykh natsionalistychnykh orhanizatsii u Drohobychi (1945–1952) [Activities of youth nationalist organizations in Drohobych (1945–1952)]. Drohobytshchyna: kraieznavchy zbirnyk. Spetsvypusk III. S. 300–311. [in Ukrainian].

7. Ilnytskyi V. (2019). Molodizhna natsionalistychna orhanizatsiia u Drohobytshchyni [Youth Nationalist Organization at the Drohobych Teachers' Institute]. Litopys Boikivshchyny. Zhurnal, prysviachenyi doslidam istorii, kultury i pobutu boikivskoho plemeny. Ch. 1/96 (107). S. 79–86. [in Ukrainian].

8. Ilnytskyi V. (2023). Povsiakdenne zhyttia Krukenychyny (1946–1947): za materialamy zvitnoi dokumentatsii ukrainskykh natsionalistiv [Everyday Life in Krukenychyna (1946–1947): Based on Materials from the Reporting Documentation of Ukrainian Nationalists]. Rozvytok suchasnoi osvity i nauky: rezultaty, problemy, perspektyvy [kollektyvna monohrafiia]. Tom 9: Dylemy staloho rozvytku nauky ta osvity / [Naukova redaktsiia: Ya. Gzhesiak, I. Zymomria, V. Ilnytskyi]. Konin – Uzhhorod – Peremyshl – Kherson: Posvit. S. 48 – 59. [in Ukrainian].

9. Ilnytskyi V., Haliv M. (2015). Do istorii diialnosti molodizhnykh ukrainskykh natsionalistychnykh orhanizatsii na Drohobychchyni: nove dokumentalne svidchennia [To the history of the activities of youth Ukrainian nationalist organizations in the Drohobych region: new documentary evidence]. Drohobytskyi kraieznavchyi zbirnyk. Spetsvypusk II. Drohobych: Posvit. S. 475–485. [in Ukrainian].
10. Ilnytskyi V., Ilnytska N., Vovk L. (2021). Osoblyvosti oblashtuvannia pobutu natsionalistamy Karpatskoho kraiu OUN (1945–1954) [Peculiarities of the arrangement of life by nationalists of the Carpathian region of the OUN (1945–1954)]. Povsiakdenne zhyttia naselennia zakhidnykh zemel Ukrainy u pershi povienni roky (1944–1953): kolektyvna monohrafiia / vidp. red. V. Ilnytskyi. Lviv – Torun: Liha-Pres. S. 172–199. [in Ukrainian].
11. Ilnytskyi V., Hrynyk L., & Kantor N. (2022). Povstanske povsiakdenne u voiennykh realiakh (1944–1950-i rr.): vybrani pytannia [Rebel Everyday Life in Wartime Realities (1944–1950s): Selected Issues]. In V. Ilnytskyi (Ed.), Zakhidni zemli Ukrainy u pershi pislivoienni roky (1944–1953): povsiakdenne zhyttia: kolektyvna monohrafiia – Western Lands of Ukraine in the First Post-War Years (1944–1953): Everyday Life: Collective Monograph (). Riga, Latvia: "Baltija Publishing". Pp. 94–115 [in Ukrainian].
12. Ilnytskyi V., Kantor N. (2021). Nove dokumentalne svidchennia pro povsiakdenne zhyttia deportovanykh zakhidnoukrainsiv (1946–1948) [New documentary evidence about the everyday life of deported Western Ukrainians (1946–1948)]. Rozvytok suchasnoi osvity i nauky: rezultaty, problemy, perspektyvy. Tom X: Efekty uchasti v rozvytku nauky ta osvity na vidstani/ [Red.: Ya. Gzhesiak, I. Zymomria, V. Ilnytskyi]. Konin–Uzhhorod–Kherson: Posvit. S. 39–42. [in Ukrainian].
13. Ilnytskyi V., Kantor N., Batiuk T. (2021). Povsiakdenne zhyttia u Drohobytському uchytelskomu instytuti: novyi dokument do istorii (1946–1949) [Everyday life in the Drohobych Teachers' Institute: a new document for history (1946–1949)]. Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobytського derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia Istoriiia. Vypusk 6/48. S. 342–364. [in Ukrainian].
14. Ilnytskyi V., Kantor N., Batiuk T. (2023). Povsiakdenne zhyttia Mykolaivshchyny (1946–1947): u materialakh zvitnoi dokumentatsii ukrainskykh natsionalistiv [Everyday life in the Mykolaiv region (1946–1947): in the materials of the reporting documentation of Ukrainian nationalists]. Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobytського derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia Istoriiia. Drohobych: Vydavnychiy dim «Helvetyka». Vypusk 12/54, 371–440. doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.12/54.283757>. [in Ukrainian].
15. Ilnytskyi V., Yarushak M. (2020). Do istorii diialnosti molodizhnykh natsionalistychnykh orhanizatsii u Drohobytській silskohospodarskii shkoli ta Drohobytському naftovomu tekhnikum (1950–1951) [To the history of the activities of youth nationalist organizations in the Drohobych Agricultural School and the Drohobych Oil Technical School (1950–1951)]. Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Droho-bytського derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia Istoriiia. Vypusk 5/47. S. 427–449. [in Ukrainian].
16. Medvid O. (2023). Dokumentalne svidchennia pro metody propahandystskoi roboty bilshovytskykh orhaniv vlady v Stanyslavivshchyni v pershii polovyni 1949 r. [Documentary evidence about the methods of propaganda work of the Bolshevik authorities in the Stanislaviv region in the first half of 1949]. Transformovanyi sotsium: povsiakdenne zhyttia naselennia zakhidnykh zemel Ukrainy u pershi pislivoienni roky (1944–1953): kolektyvna monohrafiia / vidp. red. V. Ilnytskyi, M. Haliv. Riga, Latvia: "Baltija Publishing". S. 245–266. [in Ukrainian].
17. Patryliak I.K. (2012). «Vstan i borys! Slukhai i vir...»: ukrainske natsionalistyчне pidpillia ta povstanskyi rukh (1939–1960 rr.) [“Rise and Fight! Listen and Believe...”: The Ukrainian Nationalist Underground and the Insurgent Movement (1939–1960)]: monohrafiia. Lviv: Chasopys. 592 s. [in Ukrainian].
18. Everyday Life of the Population of the Western Lands of Ukraine in the First Postwar Years (1944–1953): A Collective Monograph. Ilnytskyi, V. (ed.). Lviv–Torun: Liha-Pres, 2021. 380 pp. [in Ukrainian].
19. Popp R. (2023). Zvit provodu OUN za pershe pivrichchia 1949 r. yak dzherelo vyvchennia povsiakdenne naselennia Lvivshchyny u pershi povienni roky [The OUN leadership for the first half of 1949 as a source for studying the everyday life of the population of the Lviv region in the first post-war years]. Transformovanyi sotsium: povsiakdenne zhyttia naselennia zakhidnykh zemel Ukrainy u pershi pislivoienni roky (1944–1953): kolektyvna monohrafiia / vidp. red. V. Ilnytskyi, M. Haliv. Riga, Latvia: "Baltija Publishing". S. 186–244. [in Ukrainian].
20. Problems of the Humanities: Collection of Scholarly Works of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University. Series: History. Drohobych: Helvetyka, 2022, vol. 11/53. 328 pp. [in Ukrainian].
21. Sviontyk O., & Haliv M. (2021). Povsiakdenne aspekty shkilnytstva na Drohobychchyni v 1947–1948 r.: nove dokumentalne svidchennia. [Everyday Aspects of Schooling in Drohobych Region in 1947–1948: New Documentary Evidence]. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobytського derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Vyp. 44 (1). S. 4–12. [in Ukrainian].
22. Serhiychuk, V. The Ukrainian Uprising: The Struggle, 1939–1955. Kyiv: Ukrainian Publishing Union, 2005. 392 pp. [in Ukrainian].
23. Starzhets V. (2023). Antyradianska diialnist studentskoi molodi u Zakhidnii Ukraini (1944–1953 rr.) [Anti-Soviet activity of student youth in Western Ukraine (1944–1953)]. Transformovanyi sotsium: povsiakdenne zhyttia naselennia zakhidnykh zemel Ukrainy u pershi pislivoienni roky (1944–1953): kolektyvna monohrafiia / vidp. red. V. Ilnytskyi, M. Haliv. Riga, Latvia: "Baltija Publishing". S. 47–67. [in Ukrainian].
24. Strilchuk L. (2023). Povsiakdenne repatriantiv: vid perevirochnofiltratsiinykh taboriv do sotsializatsii v radianskii diisnosti u pershe poviennie desiatylittia [Everyday life of repatriates: from screening and filtration camps to socialization in Soviet reality in the first post-war decade]. Transformovanyi sotsium: povsiakdenne zhyttia naselennia zakhidnykh zemel Ukrainy u pershi pislivoienni roky (1944–1953): kolektyvna monohrafiia / vidp. red. V. Ilnytskyi, M. Haliv. Riga, Latvia: "Baltija Publishing". S. 83–111. [in Ukrainian].
25. Western Ukrainian lands in the first postwar years (1944–1953): everyday life: Collective Monograph / red. V. Ilnytskyi. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2023. 128 p.

Дата першого надходження статті до видання: 30.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 22.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.05.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

